

Granollers Acció Municipal_ en el consum de drogues

@sobredrogues

#Document_marc_2012_2015

Servei de Salut Pública i Consum

#2_Anàlisi de la realitat

#3_Diagnòstic

Destaquem algunes dades quantitatives i qualitatives de les que disposem a partir dels diferents mecanismes de recollida d'informació, anàlisi, revisió, valoració i avaluació pròpies de la nostra feina. Volem reconèixer el que es duu a terme sobre el terreny per la posterior acció planificada, alhora que determinar la situació de partida i per definir posteriorment on volem arribar. Les finalitats són:

- Descriure la situació real; i fer-ne també un judici
- Identificar les problemàtiques
- Preveure situacions i/o possibles tendències
- Concretar la temàtica d'intervenció
- Plantejar certs pronòstics

Els indicadors recollits:

- Granollers en xifres
- Dades atur a setembre de 2012
- Activitat relacionada amb el consum de drogues a nivell de ciutat
- Percepcions pròpies a partir de la nostra experiència en la intervenció
- Anàlisi de debilitats, amenaces, fortaleses i oportunitats (DAFO)
- Necessitats detectades i prioritats de treball

Granollers té enregistrats 59.954 habitants a 1 de gener de 2012. En els darrers 4 anys s'ha produït un canvi de tendència donant lloc a un estancament en el nombre total d'habitants de la ciutat. Aquest canvi està motivat sobretot per una disminució en el saldo migratori com a conseqüència de la crisi econòmica.

El saldo natural (la diferència entre naixement i defuncions) continua sent positiu, però en menor mesura que anys anteriors ja que l'últim any el nombre de naixements ha disminuït fins als 627, la xifra més baixa dels darrers 5 anys, dels quals el 29% no tenen nacionalitat espanyola i reflecteix la importància d'aquest col·lectiu en la dinàmica de la població. D'altra banda, succeeix el mateix amb el saldo migratori (diferència entre altes i baixes procedents d'altres municipis) que també és positiu però en menor mesura que els anys anteriors. Concretament a l'any 2011 s'han produït 3.807 arribades i 3.348 sortides. Per tant, l'aturada en el creixement de la població de Granollers es deu a les baixes per ofici i per caducitat del permís de residència de persones amb nacionalitat estrangera i que els titulars no l'han renovat.

Si analitzem l'estructura de la població, aquesta continua mostrant un grup majoritari d'adults-joves, especialment els grups de 30-34 i 35-39 anys. També, destaca que en aquests mateixos grups hi ha un major percentatge d'homes que dones, producte de la forta immigració masculina d'algunes nacionalitats.

El col·lectiu que més ha variat són els habitants de nacionalitat no espanyola. La seva dinàmica ha canviat de tal manera que en els darrers anys està patint una davallada lleu però constant en valors absoluts i en percentatge. Tot i això en el 2011, continua superant els 10.307 habitants i representen el 17,19% del total de la població. En aquest darrer any, la població més nombrosa per àrees geogràfiques són els d'Amèrica Llatina i els del Nord d'Àfrica. Si analitzem per països, són per aquest ordre els del Marroc, Bolívia, Senegal i Equador. En el darrer any, en tots ells ha hagut una disminució d'habitants, però en destaca sobretot els dels països sudamericans que han perdut un 18,1% en el cas d'Equador i un 5,2% en el cas de Bolívia.

En l'àmbit intern de la ciutat, els barris amb més residents i amb diferència són Granollers-Centre, Sant Miquel i Font Verda amb prop de 8.000 persones cadascun. En aquest cas, el canvi més significatiu és una davallada progressiva del barri de Sant Miquel que l'ha fet perdre el primer lloc que ocupava fins el 2010.

Els resultats d'aquestes xifres en els indicadors demogràfics reflecteixen un augment en la proporció de gent gran i de l'índex de sobreenvelliment vinculat a l'augment de la longevitat de les persones; i una reducció de la proporció d'adults. Al mateix temps, aquests valors fan que augmenti directament la relació de dependència global.

Granollers Acció Municipal_ en el Consum de Drogues

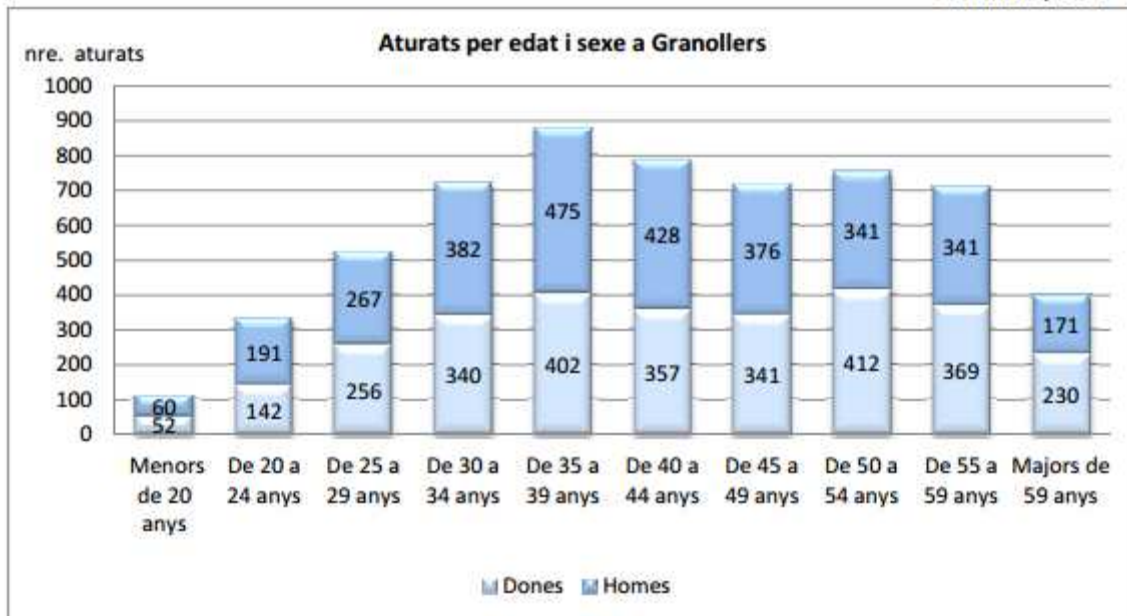
Atur per edat i sexe a Granollers

Setembre/2012

Edat	Dones	Homes	Total
Menors de 20 anys	52	60	112
De 20 a 24 anys	142	191	333
De 25 a 29 anys	256	267	523
De 30 a 34 anys	340	382	722
De 35 a 39 anys	402	475	877
De 40 a 44 anys	357	428	785
De 45 a 49 anys	341	376	717
De 50 a 54 anys	412	341	753
De 55 a 59 anys	369	341	710
Majors de 59 anys	230	171	401
Total	2.901	3.032	5.933

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya.

Setembre/2012

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya.

Dades aportades pel Servei de Processos Estratègics i de Programació

Activitat relacionada amb el consum de drogues a nivell de ciutat

Durant l'any 2010 hem dut a terme, per segona vegada, el desenvolupament de l'Observatori Municipal del Consum de Drogues. Té com a finalitat convertir-se en un sistema estable d'informació que monitoritza la incidència i evolució del consum de drogues i dels problemes associats. És un instrument de coneixement útil per identificar, prevenir i donar respostes als problemes i necessitats de les persones consumidores de drogues, de forma individual i col·lectiva. Al mateix temps, ens ajuda a (1) disposar d'un sistema de informació estable; (2) generar els indicadors i estudis necessaris; (3) avaluar els programes d'intervenció; i (4) adequar les intervencions a les necessitats detectades.

Aquest document esdevé cabdal pel que fa al desenvolupament d'aquest pla:

- per una banda ens aporta un mapa de tota la informació realitzada,
- alhora que ens serveix per revisar i avaluar part de la tasca realitzada.

Aprofitem, doncs, la seva realització, per exposar els resultats en clau de diagnòstic i motor de la programació del període que cal abordar. Les següents conclusions han estat redactades segons el següent esquema d'indicadors:

Sociològics i patrons de consum	Activitat preventiva	Tractament i activitat assistencial	Reducció de danys	Sòcio-sanitaris	Educatius	Policials	Aportacions dels especialistes	Extra: Aportacions dels adolescents
Patrons de consum: • Situació global • Situació a Europa • Situació a Espanya • Situació a Catalunya	Actuacions de prevenció Web sobredrogues.net	<i>Servei Municipal Drogues</i> Demandes d'informació <i>CAS Granollers</i> Inicis de tractament Perfil dels usuaris que inicien tractament Activitat assistencial	Programa d'Intercanvi de Xeringues (PIX) Programa de Manteniment amb Metadona	Equips atenció primària Serveis Socials	Incidència als centres educatius	Controls d'alcoholèmia Control de l'oferta	Aportacions dels especialistes	Aportacions dels adolescents

Patrons de consum

1. Segons dades de l'Oficina de les Nacions Unides contra la Droga, el cànnabis continua essent la droga il·legal més estesa arreu del planeta. L'informe Mundial sobre les Drogues (World Drug Report 2010) posa de manifest que entre un 3,5% i un 5,7% de la població mundial ha consumit alguna substància il·legal durant l'any 2008 (entre 155 milions i 250 milions de persones).

- L'Observatori Europeu també posa de manifest que la taxa més alta de consumidors habituals de cànnabis ja no es registra a Espanya sinó a la República Txeca (8,5%), i és la població jove d'aquest país d'entre 15 i 34 anys la que més en consumeix (16,7% l'últim mes i 28,2% l'últim any). Espanya, per altra banda, es troba per sota (13,4% l'últim mes i 18,8% l'últim any).
- La situació a la major part dels països d'Europa és estable i una mica a la baixa com és el cas d'uns quants països entre els que s'inclou Espanya. Però, d'altra banda, hi ha països que estan augmentant la prevalença en el consum de manera acusada com es el cas Bulgària, Eslovàquia, Estònia, Itàlia i la República Txeca.
- Espanya, juntament amb el Regne Unit, ocupa les primeres posicions en el consum de cocaïna.

2. L'Enquesta Domiciliària sobre Alcohol i Drogues a Espanya (2009/10) informa que l'alcohol i el tabac són les drogues més consumides pel conjunt de la població espanyola, mentre que el cànnabis és la droga il·legal més consumida.

- L'Informe posa de relleu que els indicadors de consum tant d'alcohol, tabac com cànnabis apunten a un descens. Alhora, segons l'Observatori Espanyol sobre Drogues també disminueix el nombre de persones usuàries de drogues per via parenteral.
- El consum de drogues es concentra majoritàriament entre la població menor de 35 anys, especialment el que fa a les drogues il·legals. L'edat mitjana d'inici en el consum de drogues ha augmentat lleugerament.
- Destaca l'augment de la percepció de risc entre la població per a totes les conductes de consum de drogues, tant pel que fa al consum ocasional com de l'habitual.

3. Segons els resultats de l'Enquesta Estatal Sobre l'Ús de Drogues en l'Ensenyament Secundari (ESTUDES) realitzada al llarg de l'any 2010, l'alcohol i el tabac segueixen sent les drogues més consumides, seguides del cànnabis.

- Continua la tendència descendent en el consum de cocaïna per a totes les freqüències.
- Les prevalences d'amfetamines, èxtasi i al·lucinògens són les més baixes des del 1994.

- Augmenta el risc percebut davant del consum esporàdic per a totes les drogues.
- La població jove continua pensant que cada vegada és més difícil aconseguir drogues.

4. A Catalunya s'observen pocs canvis en els patrons de consum de la població jove en els darrers anys. L'alcohol, el tabac i el cànnabis continuen essent les substàncies més valorades, consumides i utilitzades. La cocaïna, però, redueix distàncies. D'altra banda, continuen les barreges com a pauta integrada en els consums.

- Entre les dades a ressaltar per l'Institut GENUS, hi ha l'augment de joves que veuen alcohol, així com dels qui prenen cocaïna. Alhora, la cocaïna es comença a consumir a edats més precoces, en més situacions i contexts. D'altra banda, es fa palès un lleuger descens en el consum de cànnabis.

Activitat preventiva

5. Al llarg del 2010 al voltant de 2.000 joves i adolescents han participat en les diferents activitats que el Servei de Salut Pública i Consum de l'Ajuntament de Granollers ha organitzat, realitzat i/o coordinat als diferents centres d'ensenyament secundari del municipi per a la prevenció del consum de drogues.

Durant el curs escolar 2011-2012 s'han dut a terme un total de 62 tallers de prevenció d'alcohol i altres drogues, principalment a l'ESO.

- També s'han dut a terme actuacions dirigides als pares i mares o a professionals de diferents àmbits (social, lleure, educatiu i sanitari). A la vegada que també hi han tingut cabuda activitats adreçades al conjunt de la població.

6. El Servei Municipal d'informació i assessorament sobre drogues compta amb un portal d'internet, **www.sobredrogues.net** i amb una adreça de correu electrònic info@sobredrogues.net que esdevé el canal d'accés al personal d'Acció Municipal en el Consum de Drogues.

- Durant el 2010 s'ha dut a terme una renovació total de la web. S'ha adoptat un format associat plenament als canals 2.0.
- Durant el període comprès entre l'1 de gener de 2010 i el 31 de desembre de 2010, la pàgina web www.sobredrogues.net ha tingut un total de 12.436 visites –25.465 pàgines vistes- amb un total de 10.003 persones usuàries absolutes. Es manté en la línia de l'any anterior.
- El servei està totalment immers en el món de l'entorn 2.0 (mitjans i xarxes socials) Facebook, Twitter, Youtube, RSS, Slideshare i Flickr.

Tractament i activitat assistencial

7. El Servei Municipal d'informació i assessorament sobre drogues ha realitzat un seguiment personalitzat a 42 menors.

- Pel que fa a la substàncies que han originat les demandes de seguiment, en la pràctica totalitat dels casos es tracta del cànnabis. Molts d'aquests menors inicien el Programa de mesures educatives alternatives a la multa per tinença i/o consum a la via pública.

8. Al 2010 611 persones han iniciat tractament al CAS de Granollers.

- L'alcohol i la cocaïna són les substàncies que generen una major demanda d'inicis de tractament (53% i 26%, respectivament). En segon terme queden els inicis per opiacis i cànnabis, els quals han representat un 9% i un 10%, respectivament. La resta de substàncies originen demandes residuals.
- Clara preponderància masculina entre els usuaris del CAS de Granollers: 8 de cada 10 (82%) són homes, restant un 18% que són dones.
- Els inicis de tractament al CAS es concentren principalment entre els usuaris de 31 a 40 anys (37,6%), seguits d'un 25,2% que tenen entre 21 i 30 anys i d'un 22% que en tenen de 41 a 50.

9. Al 2010 han funcionat 13 grups de teràpia: 1 grup d'usuaris de cocaïna, 1 grup de familiars d'usuaris de drogues, 5 grups de familiars d'usuaris d'alcohol, 5 grups d'usuaris d'alcohol i les seves famílies i 1 grup psicoterapèutic/patologia dual. En total, enguany hi han assistit 3.004 pacients i 969 familiars (no tenen perquè ser tots ells pacients i familiars diferents, ja que poden haver repetit en més d'una sessió del grup).

Reducció de danys

10. El Programa d'Intercanvi de Xeringues (PIX) funciona a Granollers des del 1995. Al llarg del 2010 s'han dispensat 2.530 xeringues, el 80% a les farmàcies i al CAS. El nombre de xeringues dispensades ha augmentat, en concordança amb l'augment de la via injectada.

11. Durant el 2010 s'han registrat al voltant de 174 persones usuàries al Programa de Manteniment amb Metadona del CAS de Granollers procedents de diferents municipis del Vallès Oriental Nord, entre ells Granollers.

Serveis socio-sanitaris

12. Resum de les percepcions dels serveis i centres de l'àmbit socio-sanitari:

- Pel que fa al consum de drogues il·legals, sobretot porros, es fa cada cop més visible i comença a veure's com un fet cada cop més normalitzat, tot i que el nivell de consum no ha augmentat.
- Es poden determinar llocs i entorns on es sol consumir habitualment.
- Els majors consumidors de substàncies il·legals són els adolescents i els joves on comença a veure's una iniciació precoç en els usos de les drogues, tant legals com il·legals
- Factors socioeconòmics molt associats al consum de drogues.
- Hi ha un augment de problemes associats a l'alcohol.
- Comencen a trobar-se problemes associats amb l'ús de la tecnologia.
- En general, hi ha poca percepció de danys i conseqüències negatives per part de joves consumidors/es.

Incidència als centres educatius

13. Tots els centres educatius d'ensenyament secundari públics i concertats del municipi han tractat el tema de les drogues com a activitat preventiva durant l'últim curs.

- En bona part dels centres enquestats (5) s'ha revisat al llarg dels dos últims anys a nivell de claustre o equip directiu el Codi de Règim intern pel que fa a les drogues.

14. La coordinació dels centres educatius amb els diferents serveis especialitzats en l'atenció del consum de drogues resulta imprescindible de cara a sumar esforços per tal de prevenir el consum de drogues i els problemes que aquest comporta.

- Actualment, en bona part de les escoles es produeix aquesta coordinació, especialment amb el referent de "drogues" del Servei de Salut Pública de l'Ajuntament de Granollers.
- Tots els centres han fet sessions amb el servei de Salut Pública de l'Ajuntament, 6 centres han fet accions tutorialis i 5 han fet sessions amb els cossos de seguretat

Altres indicadors

15. Al 2010 la Policia Local de Granollers ha efectuat un total de 708 proves d'alcoholèmia i han donat positiu el 1,6% d'aquestes (12).

16. Enguany la Policia Local de Granollers han realitzat 203 actes d'intervenció per consum o tinença il·lícita de drogues.

17. Resum de les aportacions dels/les especialistes:

- Les drogues legals, l'alcohol i el tabac, són les més consumides pel conjunt de la població.
- Joves i adolescents són els majors consumidors/es de drogues il·legals, especialment de cànnabis (haixix i marihuana)
- Diferents patrons i pautes de consum.
- Entorns de consum fàcilment detectables i visibles.

18. Resum de les aportacions d'adolescents:

- Inici del consum entre els 13 i 16 anys, al carrer i durant el temps lliure, majoritàriament de haixix i marihuana.
- Presenten diferents patrons de consum.
- Consum per satisfacció, poca sensació d'estar enganxats, tot i que més d'un cop han adoptat conductes de risc i la majoria dels consumidors han tingut alguna mena de problema relacionat amb el consum del cànnabis.
- Els pares/mares i alguns professors/es són coneixedors/es del consum; la família no aprova les seves conductes.
- Tot i estar informats/des creuen que cal més informació i acció sobre el tema. Tots/es defensen la legalització del cànnabis.

Percepcions pròpies a partir de la nostra experiència en la intervenció

- **El pas de 4t ESO a la secundària postobligatòria o al mercat (pre)laboral es presenta com un moment clau tant pel que fa a índexs de consum, com en la manera en què aquests es fan.** Possiblement l'època de vacances posterior a la finalització dels estudis obligatoris sigui un punt d'inflexió en la transició de *l'adolescència* a la *joventut*. Tant pel que fa a l'inici i consolidació del sortir de *festa* i, en conseqüència, en el consum de drogues.
- **L'alcohol és la droga més consumida.** El seu ús té caràcter regular però, per norma, no és intensiu. En la segona adolescència –o primera joventut, (aquella d'entre 16 i 18 anys), s'intensifica el consum.
- **El cànnabis és la droga il·legal més assequible i consumida.**
- **A diferència del que sovint se'ns explica pels mitjans, l'ús del cànnabis tendeix a ser ocasional i esporàdic, i se situa en un marc relació. El consum intensiu –a diari– és més reduït.**
- Els col·lectius que fan un ús més freqüent i regular tendeixen a expressar **actituds proteccionistes** vers la realitat del cànnabis.
- **Els estudis demostren que el consum de cànnabis no esdevé factor desencadenant del d'altres drogues *per se*.** Ara bé, quan és diari i s'ha iniciat precoçment pot augmentar molt l'ús d'altres drogues il·legals.
- **El consum de cocaïna és reduït però esdevé significatiu.** Encara que el seu consum té caràcter puntual, segurament està vinculat a festes assenyalades (aniversaris, caps d'any, etc.). Tanmateix, circula en altres sectors d'edats en escenaris compartits amb joves.
- En canvi, a diferència d'èpoques passades, el consum de pastilles tipus èxtasi i derivats de les amfetamines és força baix. Però apareixen a escena “noves” drogues: bolets al·lucinògens i ketamina, principalment. Encara que els seus consums en aquestes edats són reduïts.
- Es percep com l'èxtasi més problemàtica que la cocaïna, i el cànnabis més que l'alcohol. Ara bé, qui ha fumats cànnabis opina que aquest crea menys problemes que l'alcohol.

- Sense desvincular-nos de les substàncies, **trobem joves i adolescents que estan en tractament amb medicació psiquiàtrica.** I probablement, barregin aquests medicaments amb el consum d'alcohol i altres substàncies.
- **Les noies sovint plantegen característiques diferents als nois:** elles presenten consums més tranquils i menys intensius que els nois (a excepció del tabac i la medicació psiquiàtrica). Tanmateix, es senten més convidades al consum (i assetjades en general).
- **Les baralles són una realitat propera** i present en els joves. I sovint les associen al fet d'anar begut.
- **Pujar en vehicles –motos o cotxes– conduïts per una persona sota els efectes de l'alcohol esdevé una pràctica freqüent.**
- **Força relacions sexuals amb penetració es fan sota els efectes de l'alcohol i altres drogues.**

#3_Diagnòstic

DAFO: debilitats, amenaces, fortaleces i oportunitats

Debilitats	Fortaleces
<ul style="list-style-type: none"> - Manca de propostes preventives en alguns àmbits (laboral i oci nocturn i Festa Major). - Dificultats per arribar al col·lectiu immigrant i col·lectiu femení - La línia de treball vinculada al 2.0 “mereix” més atenció. - Manca de recursos humans. - Poca possibilitat per realitzar recerca - Poca concreció en el projecte preventiu de consum d'alcohol 	<ul style="list-style-type: none"> - Un professional de referència - Una molt bona relació amb els centres d'ensenyament amb la consolidació d'una àmplia oferta - Hem creat serveis i programes innovadors(Ex. Mesures educatives, Servei d'Atenció a Adolescents, SobreDrogues.net, etc). - Hem generat una nova línia d'intervenció: prevenció de tot l'entorn 2.0. - Bona relació amb el sector professional de Granollers - Bona valoració per part dels usuaris i professionals - L'OMCD com una bona eina per al diagnòstic i avaluació -
Amenaces	Oportunitats
<ul style="list-style-type: none"> - La barreja entre la tasca comunitària i l'atenció (clínica) - Dispersió en la feina. - La situació econòmica i la crisi es tradueixen en una impossibilitat de créixer - Saturació del Servei 	<ul style="list-style-type: none"> - Treballar per projectes - SobrePantalles: escenari que permet intervenir en un camp poc treballat - Assumir personal de pràctiques pot ajudar-nos a realitzar tasques que ara no podem - Treball en xarxa i establir relacions transversals de treball

Necessitats detectades

Organització

- Excessiu volum de feina del tècnic responsable.
- Manca de coneixement sobre pràctiques de consum de població jove (18-25 anys aproximadament)
- Es duen a terme les coordinacions i derivacions amb serveis i recursos (centres d'ensenyament, justícia juvenil, CSMIJ, CAS...) però no s'apliquen protocols formalitzats
- Manca de recursos humans per a obrir nous escenaris d'intervenció
- Dificultats per a aplicar l'avaluació dels projectes

Usuaris

- Poca presència de persones immigrades i noies en el servei d'atenció a adolescents
- Problemàtiques socials i d'estructura familiar importants darrera del consum

Intervencions

- Escassa intervenció en medi obert
- Absència d'intervenció en oci nocturn
- Absència d'intervencions comunitàries en zones detectades com a "sensibles" (barris, espais públics, etc.).
- Absència d'intervenció en Festa Major de Granollers
- Cal reforçar/replantejar la línia d'intervencions en consum d'alcohol.

Establiment de prioritats

- Realitzar aproximació a les necessitats de col·lectiu immigrant i col·lectiu femení
- Determinar intervencions per a col·lectiu jove (18-25a)
- Treballar àmbits i programes segons recursos disponibles
- Augment de recursos humans per a la realització de noves intervencions
- Formalitzar i revisar el protocols de coordinació existents i a realitzar (CSMIJ, SRC, CAS, Justícia Juvenil, Serveis Socials, Cossos de seguretat, Centres d'Ensenyament).
- Realització d'intervencions en medi obert (reducció de riscos, detecció i intervenció)

Línies estratègiques

1. Gestió del pla	<ul style="list-style-type: none">- Vetllar per la coordinació intramunicipal- Coordinar i realitzar la gestió interna del pla- Vetllar per coordinació interdepartamental- Vetllar per coordinació i gestió del finançament interinstitucional- Mantenir projecció externa del pla
2. Informació i comunicació	<ul style="list-style-type: none">- Seguir amb estratègia 2.0 i actualitzar a noves realitats (SobreDrogues.net)- Potenciar difusió dels Serveis en l'àmbit de la ciutat- Realització de campanyes pròpies de sensibilització, difusió del servei i prevenció
3. Prevenció i reducció de riscos	<ul style="list-style-type: none">- Mantenir amb proposta de prevenció a centre d'ensenyament- Estudiar possibilitats d'intervenció en medi obert- Estudiar possibilitats d'intervenció en oci nocturn- Estudiar possibilitats d'intervenció en Festa Major
4. Detecció i intervenció	<ul style="list-style-type: none">- Formalitzar la coordinació i detecció amb el medi educatiu
5. Atenció i tractament	<ul style="list-style-type: none">- Revisar protocols de funcionament- Formalitzar coordinació amb justícia juvenil
6. Recerca i investigació	<ul style="list-style-type: none">- Mantenir cada dos anys la realització dels informes de l'Observatori Municipal de Consum- Actualitzar i difondre informació sobre la investigació en el consum de drogues
